

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๘๒/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๖๗/๒๕๖๗

วันที่ ๑๑ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง	{	นายจิรัฏฐ์ แจ่มสว่าง	ผู้ร้อง
		คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑	
		เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายจิรัฏฐ์ แจ่มสว่าง (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายจิรัฏฐ์ แจ่มสว่าง (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา กลุ่มที่ ๓ กลุ่มการศึกษา ระดับอำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ควบคุมและจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตั้งแต่ขั้นตอนการรับสมัคร โดยไม่สามารถชี้แจงและยกตัวอย่างอาชีพหรือลักษณะของงานที่กำหนดให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มอาชีพได้อย่างถูกต้องชัดเจน และไม่แยกแยะบุคคลให้ลงในกลุ่มที่ถูกต้อง เป็นช่องทางให้ผู้สมัครระดมคนหรือกระจายคนไปยังกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้เข้ามาเลือกกันเองเฉพาะคนในสังกัดเดียวกัน ช่วยให้ผ่านการคัดเลือกเข้าสู่ระดับต่าง ๆ ได้ง่าย ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องทั้งสองไม่ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาให้แล้วเสร็จ

- ๒ -

ก่อนการเลือกระดับอำเภอ ทำให้มีผู้ขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ (๓) ผ่านการเลือกเข้ามาเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ผู้สมัครที่มีคุณสมบัติตรงตามรัฐธรรมนูญและสมัครเข้ามาในกลุ่มที่ถูกต้องมีคู่แข่งมากกว่าที่ควรจะเป็น เป็นเหตุให้ผู้สมัครที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เสียสิทธิไปตามลำดับ การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันในทุกระดับ และละเมิดสิทธิในการเข้ามาทำงานการเมืองของผู้สมัคร ทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทยที่มีคุณสมบัติไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ และอยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือความครอบงำของกลุ่มบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๔ เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้สมัครและปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒)

ผู้ร้องเห็นว่า การควบคุมและจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๑ หากผู้ถูกร้องที่ ๑ ละเลยหรือบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่มีช่องทางของกฎหมายใดกำหนดกระบวนการร้องหรือให้ผู้สมัครขอให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคุณสมบัติของผู้สมัครอื่นได้ ทั้งนี้ ผู้ร้องมิได้ประสงค์จะร้องต่อศาลฎีกาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ หมวด ๓ การเลือก ส่วนการร้องเกี่ยวกับหมวด ๔ การควบคุมการเลือกให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการเลือกเป็นอำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๕๙ ไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้สมัครในการร้อง และหลังประกาศผลการเลือกเป็นอำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่จะยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาตามมาตรา ๖๒ และศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๓ ซึ่งไม่ได้ให้สิทธิแก่ผู้สมัครในการร้องอีกเช่นกัน กรณีตามคำร้องของผู้ร้องไม่เข้าข้อยกเว้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) และ (๓) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ดังนี้

- ๓ -

๑. มีคำสั่งว่าการดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาของผู้ร้องทั้งสองและผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๒. มีคำสั่งให้การประกาศรับรองผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ใช้บังคับมิได้

๓. จัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๔. ให้แก้ไขประกาศและระเบียบของผู้ร้องที่ ๑ เพื่อให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๕. มีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้สมาชิกวุฒิสภาหยุดปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องจนกว่าคดีถึงที่สุด

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับ

- ๔ -

การวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจอรัฐ และต้องมีใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ขอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องปรากฏว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิตามกระบวนการยุติธรรมต่อศาลอื่นได้ ส่วนกรณีขอให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่เนื่องจากการเลือกสมาชิกวุฒิสภาไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดกระบวนการยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้แล้วตามมาตรา ๔๔ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ เห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลฎีกาภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๒๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม” และมาตรา ๖๔ ที่บัญญัติว่า “ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่ตนสมัครหรือมีสิทธิเลือกแล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อคณะกรรมการภายในสามวัน

- ๕ -

นับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว หากเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่า การเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งยกคำร้อง และให้การเลือกดำเนินการต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามิหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือก เป็นไปโดยไม่สุจริต ไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด” เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจ ยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีคำสั่งไม่รับคำร้อง ไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว คำขออื่นย่อมเป็นอันตกไป

- ๖ -

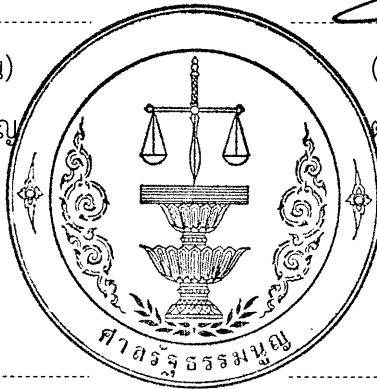
(คำสั่งที่ ๘๒/๒๕๖๓)

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนกตล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รั้วมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ